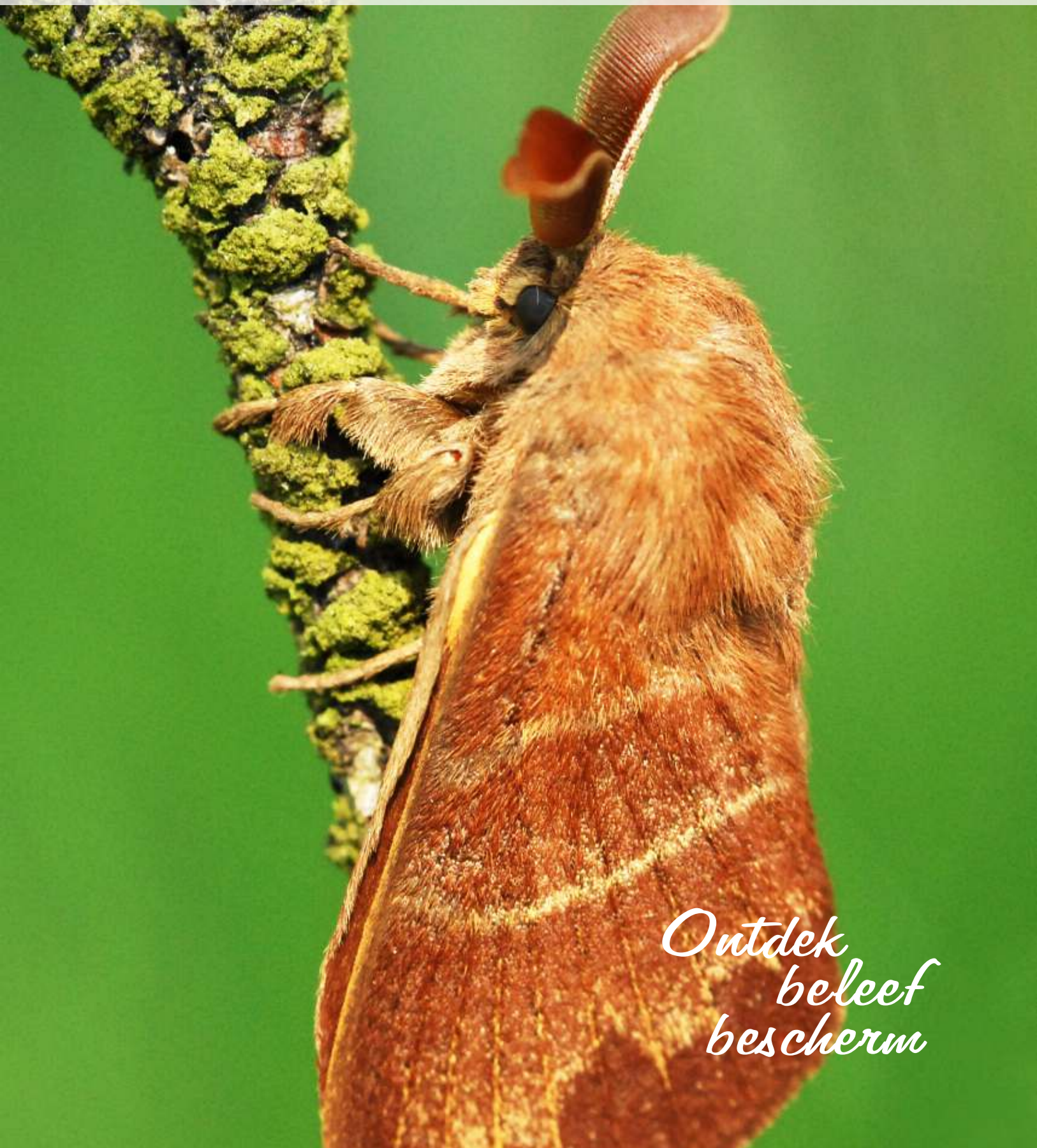

Het Linnaeusklokje

KNNV afdeling Noordwest-Veluwe

2024 nummer 3 september-december

*Ontdek
beleef
bescherm*

Van de bestuurstafel

Voor het bestuur zijn de zomermaanden heel rustige maanden. We hadden onze laatste vergaderingen op 25 maart. Eerst de extra ledenvergadering om de wijziging van de statuten te kunnen vaststellen en daarna een bestuursvergadering nieuwe stijl, samen met de coördinatoren. Een nuttige vergadering, waarin we veel informatie konden uitwisselen en plannen maken voor de komende maanden.

Daarna hebben we de paar zaken die zich aandienden per e-mail en telefoon kunnen afhandelen.

We hebben bijvoorbeeld overwogen een avond te organiseren om de film *Eeuwige bossen* van Bert Maes te vertonen. Maar we schrokken terug voor de kosten. De makers rekenden € 300,- en daar zouden reiskosten en de kosten van de zaalhuur nog bijkomen. Dat is voor onze vereniging geen haalbare optie. Misschien nog samen met een andere natuurvereniging in de buurt?

Veel makkelijker was de vraag om akkoord te gaan met de aanschaf van materiaal voor nachtvlinders. Dat hadden we al op de begroting staan en bovendien wilde Mark Overmars de aankoop sponsoren.

Samen met Hanneke Schraven ben ik nog naar de vertegenwoordigende vergadering geweest van de landelijke KNNV in Tilburg. De vergadering gaf een leuk inkijkje in hoe verschillend de afdelingen zijn, maar toch ook hoe ze proberen elkaar te vinden in gezamenlijke acties, zoals de organisatie van de week van de biodiversiteit, waar we in het vorige Linnaeusklokje over hebben bericht. De jaarstukken, die door het landelijk bureau waren voorbereid, werden allemaal geaccordeerd.

Het 'toetje' van de vergadering was misschien wel het leukste onderdeel: de vergadering werd gehouden in het Natuurmuseum Brabant en we mochten daar vrij rondkijken. Een aanrader, als je toevallig een keer in de buurt van Tilburg bent.

Lastig was de vraag of we beroep wilden aantekenen tegen het besluit van de Provincie inzake verlening van een ontheffing Wet Natuurbescherming voor Landgoed De Grote Bunte BV te Nunspeet. Peter Veen houdt daar voor ons de vinger aan de pols en had namens ons een zienswijze ingediend. We waren wat terughoudend om de zaak verder door te zetten, want de kosten, als je een zaak verliest, bedragen € 365,-. Gelukkig vond Peter een goede oplossing. We liften nu mee met de Stichting Behoud Landgoed De Grote Bunte en ondersteunen het beroepsschrift van die Stichting.

Met bovenstaand stukje heb ik geprobeerd een kijkje te geven in de keuken van het bestuur. In de zomermaanden wordt er weinig van ons verwacht. De coördinatoren hebben alle excursies, lezingen en andere activiteiten voorbereid en als bestuur heb je daar dan geen omkijken naar. Wel zorgen wij voor Linnaeusklokjes om uit te delen als er niet-leden meedoen aan activiteiten.

De komende maanden, vooral rond de jaarwisseling, is het altijd drukker. Dan moeten we de jaarstukken in orde maken en de jaarvergadering voorbereiden en gaan we ook naar de beleidsraad van de landelijke KNNV.

Als je interesse hebt in een bestuursfunctie, meld je gerust. We verdelen de taken onderling en zoeken dan met elkaar naar een geschikte invulling van werkzaamheden. Naast het bestuur hebben we ook nog een vacature voor het coördinatorschap van de plantengroep en voor een cursuscoördinator. Je hoeft dan zelf geen cursussen te geven, maar wel het cursusprogramma voorbereiden.

Tot zover een kijkje in de zomerkeuken van het bestuur. Ik wens iedereen veel leesplezier in dit nummer van het Linnaeusklokje.

Volkert Bakker

Voorplaat

Bij de naam 'Veelvraat' zullen sommige mensen sneller denken aan een marterachtig zoogdier dat niet in Nederland voorkomt. Daarvoor zul je naar Scandinavië moeten of nog verder weg. Maar deze naam betreft ook een nachtvlinder, midden op de dag gefotografeerd door Aad van den Bos op 30 mei 2009. De Veelvraat, *Macrothylacia rubi*, behoort tot de Spinners, een vlinderfamilie. De soort komt vrij algemeen over het hele land voor. De naam verwijst naar de enorme vraatzucht van de rups, met name op bramenplanten.

BESTUUR

Voorzitter	Volkert Bakker	voorzitter@noordwestveluwe.knnv.nl	424293
Secretaris	vacant	secretaris@noordwestveluwe.knnv.nl	
postadres		Schaapskamp 9, 3849 PS Hierden	553229
Penningmeester	Maryke Mak	penningmeester@noordwestveluwe.knnv.nl	06 14156580
Bestuurslid	Gerhard Weigand	gerhard@weigand.nl	553229
Bestuurslid	Wilma Heijblom	heijblom@caiway.nl	419711

WEBSITE

		https://noordwestveluwe.knnv.nl	
Webmaster en nieuwsbrief	Dineke de Visser	webmaster@noordwestveluwe.knnv.nl	
Nieuwsbrief	Anne-Marie Fondse	jmfondse@gmail.com	557276

REDACTIE

Redactieadres	Nico de Jong	klokje@noordwestveluwe.knnv.nl	06 84630410
Bezorging	Flory Eibrink	f.eibrink@gmail.com	415931
Activiteitencoördinator	Dick Dooyewaard	dick.dooyewaard@gmail.com	254538
Ledenadministratie	Nico de Jong	leden@noordwestveluwe.knnv.nl	06 84630410

*Indien u uw contributie niet per automatische incasso betaalt, wilt u die dan voor 1 maart overmaken?
Voor zover u zelf een automatische overschrijving hebt geregeld, wilt u die dan bijtijds aanpassen?*

Contributie 2024: leden € 36,25 , huisgenootleden € 18,50, jeugdleden € 22

IBAN: NL37 TRIO 0338 9474 42 t.n.v. KNNV afd. Noordwest-Veluwe

Onze KNNV-afdeling is een ANBI. Een donatie aan onze KNNV is dan ook in principe - binnen bepaalde regels - fiscaal aftrekbaar.

Een opzegging van het lidmaatschap dient tenminste twee maanden voor aanvang van het nieuwe kalenderjaar schriftelijk of per e-mail door het bestuur te zijn ontvangen.

Netnr: 0341

Coördinator fotografiegroep Camera Natura	Wilma Stoof	w.stoof@planet.nl	419493
Coördinator werkgroep landschapsbeheer	Arina en Lourens de Wolf	landschapsbeheer@noordwestveluwe.knnv.nl	06 53708766
Coördinator paddenwerkgroep	Hans Fondse	jmfondse@gmail.com	557276
	Lynn Knossen	lynnknossen@gmail.com	558391
Coördinator plantengroep	vacature	p.pfaff38@gmail.com	06 10358554
Coördinator promotie	Hanneke Schraven	hanneke.schraven@icloud.com	06 44995221
Cursuscoördinator	Peter Pfaff	cursus@noordwestveluwe.knnv.nl	06 10358554
Coördinator vlindergroep	Peter Pfaff	p.pfaff38@gmail.com	06 10358554
Coördinator vogelgroep	Hans Fondse	jmfondse@gmail.com	557276
Coördinator paddenstoelgroep	Dick Dooyewaard	dick.dooyewaard@gmail.com	254538
	Annemarie Kooistra	aekooistravroegop@hotmail.com	557545
Coördinator werkgroep natuurgegevens	Lex Groenewold	a.w.groenewold@hetnet.nl	561741
Coördinator wandelgroep	Emke van Hemert	wandelen@noordwestveluwe.knnv.nl	06 44140532

Kopij

Kopij voor Het Linnaeusklokje 1-2025 graag vóór 1 december 2024 mailen naar de redactie:

klokje@noordwestveluwe.knnv.nl.

Een overzicht van wensen voor het aanleveren van kopij kan bij de redactie worden aangevraagd.

Duinkruiskruid

In ons grasveld groeit altijd een groot aantal onkruiden en mos. Een gazon zou ik het dan ook niet willen noemen. Maar omdat we het met enige regelmaat maaien, valt dat onkruid, als je er op afstand naar kijkt, niet zo erg op.

Vorig jaar groeide er midden in het gras één andere plant. En om onduidelijke redenen hebben we die laten staan. Het leek een kruiskruid en het was duidelijk een tweejarige plant. Eigenlijk was het wel grappig, zo'n rozetje midden in het gras. Dit jaar groeide de plant verder uit en ging bloeien. De bloempjes leken Boerenwormkruid, maar als je de bladeren bekeek, was het dat toch duidelijk niet. Ons favoriete plantenboekje, de Elseviers bloemengids uit 1976, gaf geen oplossing. Dan is zo'n nieuwe app van Obsidentify toch een wonder. Zonder enige aarzeling gaf die Duinkruiskruid aan, een ondersoort van Jacobskruiskruid.

Toen we van de week, 22 juli, op de Ermelosche heide wandelden viel het ons op dat er veel gele bloemen bloeiden. Vroeger had ik dat automatisch als Jacobskruiskruid en Boerenwormkruid benoemd. Maar nu weet ik wel beter, een deel van die gele pracht was het Duinkruiskruid. Wikipedia vermeldt dat de soort op de Nederlandse Rode Lijst van planten staat als zeldzaam en stabiel of toegenomen. Op de Ermelosche heide kun je naast het Jacobskruiskruid ook heel veel Duinkruiskruid vinden.

Duinkruiskruid, foto Volkert Bakker

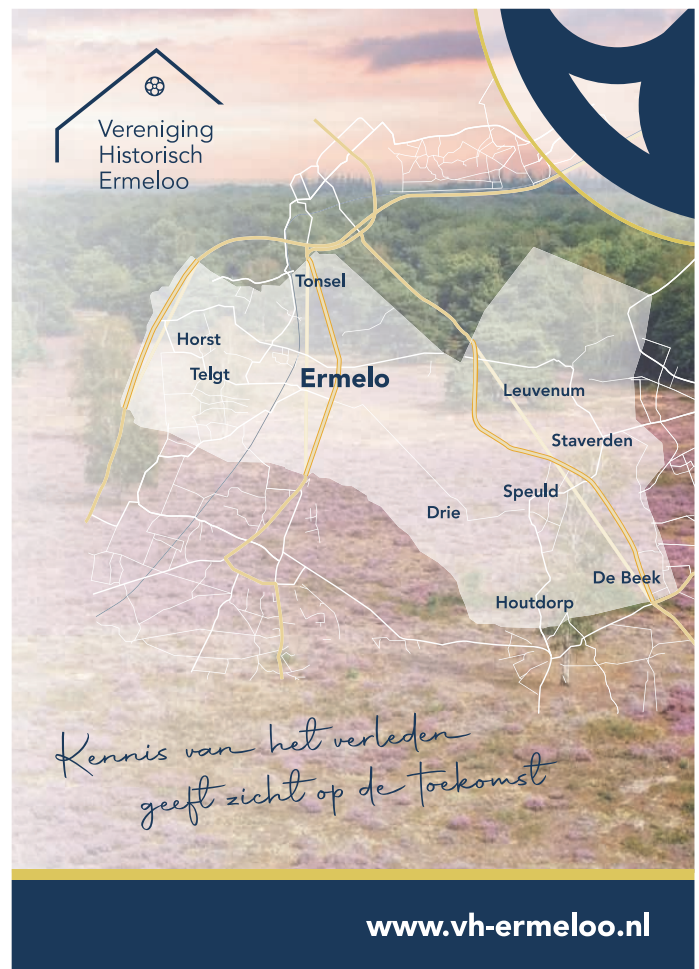

Duinkruiskruid, foto Volkert Bakker

Boerenwormkruid, foto Volkert Bakker

Een weekje later wandelden we in de Natuurtuin in Ermelo. Ook daar viel de gele kleurenpracht op. Alleen, dit keer van de Late guldenroede en, u raadt het al, vooral van Boerenwormkruid, dat momenteel de Natuurtuin zijn kleur bezorgt.

Minicursussen

Ook dit keer organiseren we weer een tweetal minicursussen samen met NMP-Ermelo, compacte setjes van een cursus op een avond en (kort erna, meestal de volgende zaterdag) een excursie.

Sinds januari 2023 hebben we er 10 georganiseerd en de deelname is steeds boven verwachting. Iedere keer waren er tussen de 10 en 20 deelnemers. Er staan er nu twee op het programma:

Vleermuizen door Lex Groenewold
woensdagavond 18 september 2024 met direct aansluitend de excursie

Roodwild door Gert Schuurman
donderdagavond 26 september 2024 een presentatie in De Witte Heide,
vrijdagavond 27 september 2024 een fietstocht op zoek naar het burlen van de edelherten.

We houden de presentaties in De Witte Heide, Kerklaan 5a in Ermelo. Over de praktijk worden afspraken met elkaar gemaakt op de theorieavond. Gezien de onderwerpen zijn het dit keer praktijkavonden.

De cursussen zijn apart te volgen. We rekenen dan € 5,- voor een minicursus. Koffie, thee en chocola zijn voor eigen rekening, € 1,- per consumptie, ter plekke af te rekenen.

Als je minstens 3 cursussen volgt, kun je een gratis lidmaatschap krijgen van onze vereniging voor 2024.

Er kunnen maximaal 20 personen per cursus deelnemen. Bij grotere belangstelling zullen we een reservelijst maken en de cursus op een later tijdstip herhalen.

Uitgebreide informatie vind je elders in dit blad, in onze nieuwsbrief en op de website.

Verlagen

Weidegeelster, foto Peter Pfaff

Zoektocht in de tuin met op de achtergrond de boerenhoeve, foto Peter Pfaff

Zoektocht naar Geelsterren langs de IJssel

zaterdag 6 april 2024

Op 6 april 2024 omstreeks 11.00 uur togen we met 8 personen van de plantenwerkgroep richting IJsseldelta voor onze zoektocht naar de Geelsterren. Als organisator van deze excursie had ik een paar dagen eerder al wat vooronderzoek gedaan en kwam ik via internet terecht bij de boerenhoeve De Blankemate in Nijbroek. Deze boerderij dateert uit 1889 maar heeft een veel oudere historie die zeker teruggaat tot de 17e eeuw. Niet alleen deze boerenhoeve maar ook de omliggende tuin heeft een bijzondere uitstraling. Geelsterren groeien graag op deze wat oudere en liefst ongeschonden locaties en hebben een voorkeur voor een standplaats onder grote oude bomen. In de IJsseldelta zijn de groeiplaatsen tegenwoordig nog spaarzaam te vinden bij oudere gebouwen, kerkhoven, kerken en pastorietuinen. Tijdens mijn verkenning sprak ik kort met de bewoners en als KNNV-werkgroep waren wij van harte welkom. Na aankomst werden wij met veel enthousiasme rondgeleid door een van de bewoners. Al direct stonden wij midden tussen de Weidegeelsterren, die nog uitbundig stonden te bloeien. Maar het waren niet alleen de geelsterren die we troffen. We zagen ook Daslook, Holwortel, Vingerhelmbloem, Italiaanse aronskelk. Wilde hyacint en Winterakoniet (uitgebloeid). En dat alles onder en rond een reusachtige rode beuk die midden in de tuin staat.

Een sanitaire onderbreking bij de bewoners resulteerde al snel in een gezellig samenzijn in de keuken, waarbij we werden getraakteerd op zelfgeperst appelsap, proefden van de walnoten-

Bosgeelster, foto Peter Pfaff

olie (ook zelf geperst) en veel informatie kregen over de historische boerderij, haar voorgeschiedenis en de omgeving. Natuur en cultuurhistorie stonden dichtbij elkaar deze dag. Na afscheid te hebben genomen, vervolgden wij onze zoektocht. Het was een flink stuk rijden richting het museumstadsje Bronkhorst, waar we de Bosgeelster hoopten aan te treffen. Na aankomst maakte we een korte wandeling richting de slotheuvel van het voormalige kasteel van Bronkhorst. Van het kasteel rest niets meer, maar bovenop de heuvel bevindt zich sinds 2015 een kleine bronzen maquette hiervan. Ook hier weer diverse stinzeplanten zoals de Bosanemoon, Italiaansen Gevlekte aronskelk, Muskuskruid en uiteindelijk ook een grote pol van de Bosgeelster. Kennelijk is dit een vroege bloeier want er zijn nog slechts enkele bloeiende exemplaren zichtbaar.

Als afsluiting dronken we nog een kop koffie of thee in Herberg de Gouden Leeuw en uiteindelijk keerde we met een tevreden gevoel weer huiswaarts.

Vroege vogelexcursie, halve dag

zaterdag 6 april 2024

Vijf vogelaars hadden de moed om al om zes uur op het parkeerplaatsje van Oldenaller te verzamelen. Dankzij het mooie weer lieten de eerste vogels al met luid gezang van zich horen. Een Roodborst en een Merel hoorden hier tot de eersten. We wandelden, terwijl het snel lichter werd, goed luisterend de Oldenaller Allee af om aan het eind de weg rechtsaf het weilandgebied in te gaan. Behalve groepen Grauwe ganzen waren hier niet veel vogels te zien. In de bosrand hoorden we soorten als Tjiftjaf, Winterkoning en diverse mezen. We vervolgden de wandeling langs de boerderij Klein Oldenaller en hoorden al de geluiden van de eerste paren Blauwe reigers op hun nesten hoog in de bomen. Op het weiland geen weidevogels maar we zagen daar wel een ree en een haas. Vervolgens de paadjes richting Huis Oldenaller. Hier de geluiden van enkele tientallen reigerparen in de bomen. Plotseling verscheen een Ravenpaar dat hoog boven ons heen en weer vloog. Waren zij wat onrustig door onze aanwezigheid? Op de vijvers bij het huis groepjes Kuifeenden en Wilde eenden. Plotseling verscheen

Foto Hans Fondse

een koppeltje baltsende Mandarijneenden. Via het pad langs de ijskelder kwamen we weer op de Oldenaller Allee waar aan het eind onze auto's geparkeerd stonden. Een geslaagde vroege-vogel-excursie van 6 tot 9 uur.

Hans Fondse

Fietsexcursie op zoek naar Steenuiltjes

donderdagavond 11 april 2024

De Steenuil is het kleinste uiltje in Nederland. Het nestelt in holle bomen, oude schuurtjes en speciale nestkasten in het afwisselend agrarisch gebied. In bomen en op schuurtjes is dit uiltje te zien en te horen, vooral als de uilengeluiden ten gehore worden gebracht.

Om zeven uur vertrokken we per fiets met twintig deelnemers vanaf de Westerkerk in Ermelo om richting Telgt te gaan.

Wanneer Lex met een apparaatje de uilengeluiden op diverse plaatsen liet horen, reageerde af en toe een Steenuil met geluiden. In een boom met een steenuilenkast zagen we dichtbij een Steenuiltje op 'wacht' staan. Dit was zo omdat de nestkast al bezet was door een broedende partner. Omdat het nog licht was, werden hiervan veel foto's gemaakt. We fietsten over weggetjes en paadjes door het afwisselend gebied van Telgt.

Op een boerderij zat op de nok ook een Steenuil. Op verschillende plaatsen reageerde een uiltje ook op het kunstmatige geluid. Tegen negen uur kwamen we weer bij de Westerkerk aan, waarmee deze geslaagde excursie beëindigd was.

Dank aan Lex Groenewold voor de interessante toelichting en leiding bij deze excursie.

Hans Fondse

Foto Gerda Wiegers

Foto Hans Fondse

Halve-dag fietsexcursie zaterdag Crescentpark en Delta Schuitembeek

zaterdag 8 juni 2024

Om acht uur vertrokken we met zeven deelnemers vanaf VVV Ermelo en twee deelnemers sloten zich aan bij de Botterbrug in Harderwijk. Allereerst keken we in het Crescentpark naar de oeverzwaluwwand waar de zwaluwen af en aan vlogen om de jongen te voeren. Naar mijn idee waren de aantallen wat geringer dan vorige jaren. Misschien is de dichtbij aangelegde wijk Harderweide hiervan de oorzaak. Af en toe vloog een Ijsvogel over. We vervolgden de fietstocht langs het Randmeer waar tientallen Knobbelzwanen dichtbij elkaar zwommen. Voorbij de afslag Nulde bezochten we de vogelhut van het Groene Kruispunt. Vanuit deze hut was (nog) niet zoveel te zien. Bij de toegangsweg hoorden we een Spotvogel. Op de weilanden bij de Delta Schuitembeek waren door het hoge gras niet veel vogels te zien, op de plassen verder waren watervogels en weidevogels met kleine jongen goed zichtbaar. Kluten met jongen, Kieviten met jongen, Grutto met jongen, Tureluur met jongen, Slobeend met jongen en Bergeenden met jongen. Een mooi gezicht voor het voorjaar. Voor de terugweg fietsten we over de Arlersteeg waar op de weilanden overal jonge wei-

devogels te horen waren. Op allerlei paaltjes hielden Grutto's en Tureluurs de wacht. Verder renden hazen door het hoge gras. Een echt voorjaarsgebeuren.

Om twaalf uur stopten we de fietsexcursie.

Hans Fondse

Uitzicht vanaf de Takkenhoogte, foto Hans Fondse

Dagexcursie Reestdal (Oud Avereest)

zaterdag 6 juli 2024

Met vier deelnemers vertrokken we om acht uur vanuit Ermelo en Harderwijk. We reden eerst naar de Nieuwedijk van Zuidwolde om een wandeling naar een heuveltje, de zogenaamde Takkenhoogte te maken. Vanaf de top was een goed zicht over het gebied met heide, bosjes en talloze meertjes te krijgen. Dicht bij de Takkenhoogte was een Grauwe klauwier op een tak heel duidelijk te zien. Bij de wandeling hoorden we ook op verschillende plaatsen een Geelgors. Deze vogel komt in Drenthe duidelijk meer voor dan elders. Een paar keer liet ook een Wielewaal zich horen. Vaak zagen we aanvliegende Ooievaars op weg naar hun nest op een hoge paal. Ook werd gekeken naar insecten die aangetrokken werden door de rijke (ingezaaide) bloemenpracht van akkerranden. Bij een meertje, het zogenaamde Spookmeertje, keken we even rond. Teruglo-

Foto Hans Fondse

Het Spookmeertje, foto Hans Fondse

Hier had uw
advertentie
kunnen staan!!

*Ontdek
Beleef
Bescherm*

Tarieven per jaar
dus voor 3 nummers:
€ 30 voor een kwart pagina
€ 55 voor een halve pagina
€ 100 voor een hele pagina

Brugje over de Reest, foto Hans Fondse

pend vloog er mooi een Rode wouw over. We wilden zeker ook het beroemde slingerende riviertje De Reest gaan zien. Daarvoor reden we naar het bezoekerscentrum De Wheem, dat helaas gesloten was. Na een korte maar hevige regenbui liepen we verder naar het riviertje dat door het mooie Drentse landschap stroomt. Hier eindigden we de excursie onder het motto:

'Bij de Reest, daar zijn wij geweest'

Hans Fondse

De Hyena, het Schaapje en de Dromedaris

door: Nico de Jong, foto's van de auteur

Vertel nooit aan buitenstaanders dat deze drie soorten gezamenlijk een nacht in één houten hokje zitten en 's morgens in blakende welstand de vrijheid herkrijgen. Maar u, geachte lezer, kent uw klassieken en u weet dat deze namen tevens van toepassing zijn op een paar algemeen voorkomende nachtvlindersoorten. Hoewel het tegenwoordig slecht gaat met vlinders, en trouwens met insecten in het algemeen, is er in de wereld van de nachtvlinders nog heel wat te beleven. Ook deze nazomer kunt u weer deelnemen aan diverse avonden, zoals u elders in dit blad kunt lezen.

Sinds kort ben ik in het gelukkige bezit van een vangkist met een speciale lamp, die heel veel kennis en plezier kan opleveren. Soms zet ik de opstelling een nachtje buiten maar dan moet er wel aan enkele voorwaarden voldaan zijn:

a Verwachten de weervoorspellers dat de regenkans die nacht ontzettend klein is?

b Heb ik de volgende ochtend voldoende tijd en zin om ongeveer een uurtje bezig te zijn met het fotograferen van de gevonden soorten en het verwerken van alle noodzakelijke gegevens?

Zo ja, dan kan de oogst zeer verrassend zijn. In de bijgaande tabel is de oogst van één nacht te zien, de nacht van 1 op 2 augustus van dit jaar. Afgezien van enkele soorten die te klein waren om met mijn eenvoudige apparatuur scherp op de foto te krijgen en enkele soorten die vroegtijdig zelfstandig de vrij-

Schaapje

Hyena

heid zochten, registreerde ik 33 soorten insecten. De tabel toont dat er 3 keversoorten waren, een bromvlieg, een venstermug en een wants. Ook waren er 3 soorten schietmotten. Deze schietmotten onderscheiden zich van vlinders doordat ze geen schubben maar haren op de vleugels hebben. De overige 24 zijn vlinders, verdeeld over 11 families. Zoals te verwachten was, is de familie Uilen het best vertegenwoordigd met 8 soorten in één vangst.

Dromedaris

Orde	Familie	Soort
Kevers (Coleoptera)	Lieveheersbeestjes (Coccinellidae)	Viervlekkig Aziatisch lieveheersbeestje (<i>Harmonia axyridis</i> f. <i>spectabilis</i>)
	Snuitkevers (Curculionidae)	<i>Curculio</i> spec.
	Spinnende waterkevers (Hydrophilidae)	<i>Enochrus</i> spec.
Tweevleugeliggen (Diptera)	Venstermuggen (Anisopodidae)	<i>Sylvicola punctatus</i>
	Bromvliegen (Calliphoridae)	<i>Pollenia</i> spec.
Snavelinsecten (Hemiptera)	Schildwantsen (Pentatomidae)	Roodpootschildwants (<i>Pentatoma rufipes</i>)
Vlinders (Lepidoptera)	Drepanidae	Gele eenstaart (<i>Watsonalla binaria</i>)
	Kokermotten (Coleophoridae)	<i>Coleophora</i> spec.
	Spanners (Geometridae)	Gestippelde oogspanner (<i>Cyclophora punctaria</i>)
		Grijze stipspanner (<i>Idaea aversata</i>)
		Gerande spanner (<i>Lomaspilis marginata</i>)
		Bruine snuituil (<i>Hypena proboscidalis</i>)
		Schaapje (<i>Acronicta leporina</i>)
		Psi-uil (<i>Acronicta psi</i>) of Drietand (<i>Acronicta tridens</i>)
		Schedeldrager (<i>Craniophora ligustri</i>)
		Spurrie-uil (<i>Anarta trifolii</i>)
		Hyena (<i>Cosmia trapezina</i>)
		Granietuil (<i>Lycophotia porphyrea</i>)
		Huismoeder (<i>Noctua pronuba</i>)
		Haarbos (<i>Ochropleura plecta</i>)
		Zilveren groenuil (<i>Pseudoips prasinana</i>)
		Dromedaris (<i>Notodonta dromedarius</i>)
		Egale vlakjesmot (<i>Catoptria pinella</i>)
	Roodstreepmutsjeslichtmot (<i>Acrobasis suavella</i>)	
	Rode eikenlichtmot (<i>Acrobasis tumidana</i>)	
	Eikenlichtmot (<i>Phycita roborella</i>)	
	Oranje eikenbladroller (<i>Cydia amplana</i>)	
	Gewone spiegelmot (<i>Cydia splendana</i>)	
	Rode knopbladroller (<i>Spilonota ocellana</i>)	
	Slakrups (<i>Apoda limacodes</i>)	
Schietmotten (Trichoptera)	Limacodidae	<i>Hydropsyche</i> spec.
	Hydropsychidae	<i>Psychomyia pusilla</i>
	Leptoceridae	<i>Oecetis ochracea</i>

Curculio spec.

Deze snuitkevertjes zijn vermoedelijk Eikengalboorders *Curculio villosus*, 1 van de 8 Nederlandse soorten. Ze kunnen als schadelijk beschouwd worden. Eikels of hazelnoten kunnen helemaal leeggegeten worden. Het zijn hyperparasieten. De larven ontwikkelen zich in de gallen van de Aardappelgalwesp, waarna de wespenlarven sterven door voedselgebrek. De keverlarven verpoppen zich in de grond.

Bruine snuituil

Schedeldrager

Psi-uil of Drietand

Spurrie-uil

Gele eenstaart

Gestippelde oogspanner

De Bruine snuituil vliegt van begin mei tot half oktober in twee generaties en rust overdag in de vegetatie. Ook de rups is 's nachts actief van juli tot mei en kan gevonden worden op brandnetels.

De Schedeldrager vliegt van half april tot eind september, eveneens in twee generaties. Deze soort overwintert als pop in een stevige cocon, vaak op een boomstam onder mos.

De Psi-uil en de Drietand lijken zo veel op elkaar dat aan de hand van deze foto niet is uit te maken welke soort het is, althans niet door mij. Aan de tekening is te zien dat beide soorten tevens nauw verwant zijn aan het Schaapje van pagina 9. Dat is trouwens ook te zien aan de wetenschappelijke namen op pagina 10.

De Spurrie-uil is actief van begin april tot half oktober. De rupsen foerageren vooral 's nachts van juni tot oktober. De soort overwintert als pop in een losse cocon in de grond.

De hierboven genoemde soorten, afgebeeld op pagina 11, wor-

den zowel door licht als door smeer aangetrokken. De Gele eenstaart komt in de schemering vooral op licht af. Vrijwel altijd komen er wel enkele in de vangkist terecht maar nooit veel. De mannetjes vliegen soms overdag hoog rond de eikenkruinen.

De Gestippelde oogspanner kan soms overdag rustend worden aangetroffen op een blad van een eik of van een Adelaarsvaren eronder. Ze kennen twee generaties van half april tot eind augustus.

De Gerande spanner is niet kieskeurig m.b.t. de waardplant. Ze zijn te vinden, ook overdag, in loofbos, struikgewas, heide en moeras. Er zijn meerdere generaties van eind april tot soms eind september.

De Roodstreepmutsjeslichtmot is een snuitmot en wordt gerekend tot de microvlinders. De spanwijdte bedraagt tussen 19 en 24 mm. Ze overwinteren als rups.

Gerande spanner

Roodstreepmutsjeslichtmot

Hageheld, foto Dick Dooyewaard

Nachtvinders kijken in Natuurtuin Ermelo

vrijdag 6 september 2024

Deze avond kan er naar nachtvinders gekeken worden in de natuurtuin Ermelo. Op een groot scherm met speciale lampen erboven komen allerlei nachtvinders af die daarna vaak enige tijd op het scherm blijven zitten. De vlinders kunnen dan goed bekeken en gefotografeerd worden. Gelet op de aanwezigheid van een aantal grote eiken, zullen er zeker soorten gezien worden die gebonden zijn aan de eik. En vanwege de verscheidenheid aan planten zullen er ook zeker veel andere soorten op het scherm afkomen. Bij slecht weer gaat het niet door! Deze activiteit vindt plaats in het kader van Fête de la Nature. Aanmelding is verplicht.

Om voldoende ruimte te hebben voor de deelnemers wordt het kijken in 2 tijdsblokken verdeeld met maximaal 10 deelnemers per blok. U kunt zich aanmelden voor blok 1 van 20.45-22.30 uur of voor blok 2 van 22.30 tot 00.30 uur. Voor meer informatie dick.dooyewaard@gmail.com. Aanmelden kan alleen via de website van de KNNV <https://noordwest-veluwe.knnv.nl/agenda>. Na aanmelding ontvangt u een bevestiging en bij afgelasting een berichtje.

Schaduwstipspanner, foto Dick Dooyewaard

Is er ook nog iets anders in dit blad dan alleen nachtvinders? Kijk snel op de volgende pagina's.

Fête de la nature

zaterdag 7 september 2024

Vandaag is voor de vierde keer het Fête de la Nature in de Natuurtuin de Zandkamp in Ermelo. Van 10.30 tot 15.30 uur is er een unieke mix van natuurbeleving, informatie en muziek voor alle leeftijden.

Vanaf 12 uur is er live muziek door 3 verschillende muzikanten en muziekgroepen. Beleef de muziek op deze unieke buitenlocatie! Tussen de muziek door zijn er rondleidingen door de tuin om 11.15 uur en om 14.15 uur. Er is koffie/thee en sap verkrijgbaar en tussen de middag worden er poffertjes verkocht tegen een klein prijsje. Betalen contant of via QR-code. De gehele dag zijn er informatiestands van de deelnemende organisaties KNNV, NMP, wijkvereniging West, gemeente Ermelo, het Klompenpad en het Voedselbos.

De bijenstal kan bezocht worden met uitleg van de imkers over het boeiende leven van honingbijen. Er kan in de tuin geschaakt worden met de schaakvereniging of geschilderd worden in de natuur. Voor kinderen zijn er o.a. het kabouterpad, een kabouterspeurtocht, speurtocht voor de jeugd en knutselen met houten materialen.

Het complete programma is ook te vinden op de websites en facebookpagina's van KNNV Noordwest-Veluwe en NMP Ermelo, die dit organiseren in samenwerking met de gemeente Ermelo.

De natuurtuin is te vinden tussen de Konijnenwal en de Zandkampweg, beide zandwegen ten westen van de Arendlaan.

Toegang is gratis. Er is vrijwel geen parkeerruimte. Aanbevolen wordt om per fiets te komen of te parkeren bij de Wethouder Balverszaal aan de Arendlaan.

Programma:

10.30 uur start, koffie en thee met lekkers

11.15 uur rondwandeling door de tuin met uitleg

12.00 uur muziek: Erzsébet - folk, country en jazz

12.30 uur poffertjeskraam

13.00 uur muziek: Jos Jongeling - folkmuziek

14.00 uur muziek: Richard Verburgh - zang en gitaar

14.15 uur rondwandeling door de tuin met uitleg

15.30 uur einde

Doorlopend: kabouterpad, kabouterspeurtocht, speurtocht voor de jeugd en knutselen met hout, informatiekramen, wassertafel, voeldozen, enz.

zaterdag 7 september 2024

Natuurtuin De Zandkamp

Rondleidingen, biodiversiteit, kabouterspeurtocht, fietstocht, bijenstal bezoeken, nachtvinders, muziek

Programma en tijden: facebook natuurtuin, website NMP, website KNNV

Hageheld, foto Dick Dooyewaard

Nachtvlinders kijken bij de Schaapskooi in Ermelo

vrijdag 13 september 2024

Aanvang: 21.00 uur. Locatie: Schaapskooi Ermelo

Deze avond kan er naar nachtvinders gekeken worden op de Ermelosche hei, vlakbij de schaapskooi. Op een groot scherm met speciale lampen ervoor komen allerlei nachtvinders af die daarna vaak enige tijd op het scherm blijven zitten. De vlinders kunnen dan goed bekeken en gefotografeerd worden. Hier zullen zeker soorten op afkomen die op de heide leven.

Maar ook andere soorten die leven op dennen, berken en eiken zullen op het scherm afkomen. Bij slecht weer gaat het niet door! Dan wordt het uitgesteld en krijg je daarover bericht als je aangemeld bent.

Aanmelding is verplicht. Voor meer informatie dick.dooyewaard@gmail.com. Aanmelden kan alleen via de website van de KNNV <https://noordwestveluwe.knnv.nl/agenda>. Na aanmelding ontvangt u een bevestiging en bij afgelasting een berichtje.

Dennenpijlstaart, foto Dick Dooyewaard

Dagexcursie Reevediep bij Kampen

zaterdag 14 september 2024

Vertrek: Ermelo 9.00 uur, Harderwijk 9.15 uur
Vanaf Elburg rijden we langs de Kamperdijk via buurtschap Noordeinde richting Kampen. Het is vaak interessant te kijken naar vogels op het Randmeer en het weidegebied van de polder Oosterwolde. We starten de wandeling bij de parkeerplaats aan de kant van Kampen bij de nieuwe brug over het Reevediep. We lopen dan terug over die brug met goed uitzicht over het vogelrijke diep met mogelijk al veel trekvogels. Het is in 2016 gemaakt om bij uitzonderlijk hoge waterstand in de IJssel te voorkomen dat de haven van Kampen kan overstromen. Het gebied is speciaal voor vogels aangelegd. We lopen dan verder over het fiets-/voetpad langs het Reevediep. Het is nodig dat we redelijk goed weer hebben.

Minicursus Vleermuizen

woensdag 18 september 2024

Met direct aansluitend in de schemering een zoektocht naar de vleermuizen.
Lex Groenewold vertelt jullie alles wat jullie willen weten over vleermuizen.
Wat zijn vleermuizen? Hoe jagen ze? Waar leven ze? Welke soorten zijn er in Ermelo? Zijn ze wettelijk beschermd? Hoe kunnen we ze helpen? Maar ook: Hoe communiceren vleermuizen? Hoe 'zien' ze in het donker en waardoor vliegen ze nergens tegenaan?
Lex beschikt over drie zogenaamde batdetectoren, die het geluid van de vleermuizen kunnen omzetten in voor ons hoorbare geluiden.
Als het een geschikte avond is (afhankelijk van het weer) gaan we na de cursus in de buurt (wandeland) op zoek naar de vleermuizen en zelf oefenen met de batdetectoren.
De cursus duurt van 20.00-22.00 uur met een pauze rond 21.00 uur. Daarna de wandeling in de buurt op zoek naar de vleermuizen.
We rekenen € 5,- voor de minicursus. Koffie, thee en chocola zijn voor eigen rekening, € 1,- per consumptie, ter plekke af te rekenen.

Minicursus Roodwild

donderdag 26 september 2024

De cursus duurt van 20.00 tot 22.00 uur met een pauze rond 21.00 uur.
vrijdag 27 september een fietstocht op zoek naar het geluid van de edelherten. Vertrek 21.00 uur. Route wordt op donderdag uitgelegd.
Roodwild is een verzamelnaam voor de edelherten en dat heeft natuurlijk ook te maken met hun roodbruine vacht. Gert Schuurman zal jullie alles vertellen over het roodwild. Voor de pauze over het edelhert en na de pauze over het ree. Dat roodwild nu extra aandacht krijgt, is passend omdat het in deze tijd van het jaar de bronstijd is van de edelherten. Het hert (mannelijk dier) gaat op zoek naar geschikte hinden om mee te paren. Ze maken daarbij een indrukwekkend geluid,

het zogenaamde burlen. Alleen in de bronstijd maken edelherten dit geluid. Met het burlen proberen de herten stoer te doen en hinden te imponeren en te versieren.
Omdat Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten de bossen niet meer openstellen in deze tijd van het jaar, zullen we proberen 's avonds op de fiets plekken te vinden om de edelherten op afstand te horen.
We rekenen € 5,- voor de minicursus. Koffie, thee en chocola zijn voor eigen rekening, € 1,- per consumptie, ter plekke af te rekenen.

Amethistzwam, foto Annemarie Kooistra

Paddenstoelenexcursie in Speulder- en Sprielderbos

zaterdag 28 september 2024

Vertrek 13.30 uur vanaf de parkeerplaats de Drieseberg, gelegen tussen Drie en Speuld
Dit bos is een oud malebos dat vroeger door malemannen werd beheerd, nu door Staatsbosbeheer. Hier komen meerdere soorten paddenstoelen voor; waaronder de Roodgerande houtzwam, de Vermiljoenhoutzwam, de Amethistzwam en het Beukenkorrelkopje.
De excursie duurt tot ongeveer 16.00 uur en wordt geleid door Annemarie Kooistra.
Aanmelden via de website tot uiterlijk 26 september. Na aanmelding ontvangt u een bevestiging.

Halve-dagexcursie Delta Schuitenbeek/Nekkeveld

zaterdag 5 oktober 2024

Vertrek: Ermelo 9.00 uur, Harderwijk 9.15 uur
We parkeren op de parkeerplaats aan het eind van de Arlersteeg/Zeeldijk (iets voorbij Putter stoomgemaal). We kijken naar de weide- en watervogels in de Delta. Wanneer er nog tijd overblijft, rijden we door naar de Nekkeveldweg en parkeren we halverwege die weg. Nekkeveld is ook heel boeiend in het vroege voorjaar voor weidevogels. Dan vaak honderden Grutto's.

Foto Emke van Hemert

Wandelen met oog voor de natuur: Huinerpad

woensdag 9 oktober 2024

Vertrek: Harderwijk 8.30 uur, Ermelo 8.45 uur

Vertrekpunt wandeling: Parkeerplaats Zuiderkerk te Huinen,

Vertrektijd wandeling: 9.00 uur

We ontdekken het mooie buitengebied van Putten. Wandelen over essen, langs akkerranden, over landgoederen, door weilanden en over eeuwenoude boerenerven. Opgeven via de website.

Inlichtingen bij Martin en Emke van Hemert, wandelen@noordwestveluwe.knnv.nl, 06 44140532.

Foto Martin van Hemert

Paddenstoelenexcursie Ronde Huis

zaterdag 12 oktober 2024

Vertrek: Ermelo 13.30 uur, Harderwijk 13.40 uur

Deze excursie zal in het Zandenbos worden gehouden bij Nunspeet. Staats Bosbeheer beheert dit gebied. Hij begint op de parkeerplaats waar vroeger het Ronde Huis heeft gestaan.

Soorten die hier eerder werden gevonden zijn o.a. Gekraagde aardster, Spitsschubbe parasolzwam, Zwartvoetkrulzoom en Oorlepelzwam.

Zwartvoetkrulzoom, foto Annemarie Kooistra

Deze excursie staat onder leiding van Annemarie Kooistra en duurt tot uiterlijk 16.30 uur.

Aanmelden via de website uiterlijk 9 oktober. Na aanmelding ontvangt u een bevestiging.

Nacht van de nacht

zaterdag 26 oktober 2024

Locatie: Schaapskooi Ermelo

Vanaf 19.15 uur tot ongeveer 22.00 uur is er een gevarieerd programma in het kader van de landelijke actie Nacht van de Nacht. Doel hiervan is aandacht te vragen voor de negatieve gevolgen van lichtvervuiling en mensen bewust maken van het belang en de schoonheid van donkere nachten. De KNNV werkt hierbij samen met Stichting Schapedrift, sterrenkundevereniging Astra Alteria, Natuur-en Milieuplatform (NMP) Ermelo en het Groennetwerk/gemeente Ermelo.

Een programma voor jong en oud: Diverse presentaties in het bezoekerscentrum over natuur in de nacht. Daarnaast doorlopende activiteiten zoals sterren kijken (door telescopen), demonstraties met laserpointer en stellarium (om de nachthemel driedimensionaal te bekijken). De KNNV geeft enkele presentaties, o.a. over vleermuizen. Deelgenomen kan worden aan de presentaties en aan nachtwandelingen over de hei om de stilte en de duisternis te ervaren. Meer informatie volgt op de websites van KNNV en Stichting Schapedrift.

Wandelen met oog voor de natuur: Leuvenumse Bos

woensdag 13 november 2024

Vertrek: Ermelo 8.45 uur

Vertrekpunt wandeling: Parkeerplaats fietsbrug Beekhuizerzand,

Vertrektijd wandeling: 9.00 uur

We wandelen over het Beekhuizerzand naar het Leuvenumse Bos. In Leuvenum drinken we koffie bij de Zwarte Boer en wandelen langs de Hierdense Beek terug. Opgeven via de website.

Inlichtingen bij Martin en Emke van Hemert, wandelen@noordwestveluwe.knnv.nl, 06 44140532.

Foto Martin van Hemert

Stijve naaldvaren, Tongvaren en een klein stukje Mannetjesvaren, foto Loek Batenburg

Foto Martin van Hemert

Varens (en andere planten) in het Horsterwold

zaterdag 16 november 2024

Vertrek: Ermelo 09.00 uur, Harderwijk 09.15 uur

Half november is voor de gemiddelde plantenkijker het seizoen wel zo'n beetje voorbij. Maar dat geldt zeker niet voor varenliefhebbers! Terwijl het gros van de kruidachtige planten uitgebloeid is en soms al begint af te sterven, blijven de meeste varens nog lang groen. Ze verwelken pas in de loop van de winter of zelfs pas daarna.

Bij ons op het zand van de Veluwe is de varenflora weliswaar rijk in aantallen, maar betrekkelijk arm aan soorten. Anders is dat in jonge bossen op klei. In de laatste decennia zijn vele nieuwe varensoorten zich aan het vestigen in Nederland, vooral ook in die jonge kleibossen. Op waarneming.nl staan enkele van die nieuwkomers al vermeld voor het Horsterwold, maar wij hopen natuurlijk ook soorten te vinden die daar nog niet eerder gevonden zijn.

Aanmelding vóór 14 november via de website, contactpersoon Loek Batenburg, loek.batenburg@gmail.com.

Driekwart-dagexcursie Oostvaardersplassen

zaterdag 23 november 2024

Vertrek: Ermelo 9.00 uur, Harderwijk 9.15 uur

Nadat we geparkeerd hebben, lopen we naar het bezoekerscentrum Kitsweg 1 Lelystad (open vanaf 10.00 uur) en kunnen daar overleggen welke route we kiezen om vanuit verschillende vogelhutten te gaan kijken. We hopen dan al veel wintergasten (eenden, ganzen, roofvogels) aan te treffen.

Foto Martin van Hemert

Wandelen met oog voor de natuur: Speulder- en Sprielderbos

woensdag 11 december 2024

Vertrek: Harderwijk 8.30 uur, Ermelo 8.45 uur
 Vertrekpunt wandeling: Parkeerplaats Boshuis Drie
 Vertrektijd wandeling: 9.00 uur
 Door de Speulder- en Sprielderbossen wandelen we naar Nieuw Groevenbeek. We lopen door naar Oud Groevenbeek, drinken koffie bij het Theehuis van Natuurmonumenten en keren terug naar Drie. Opgeven via de website.
 Inlichtingen bij Martin en Emke van Hemert, wandelen@noordwestveluwe.knnv.nl, 06 44140532.

Eindejaarsplantenjacht

vrijdag 27 december 2024

Aanvang: 10.00 uur. Locatie: Natuurtuin de Zandkamp
 Dit is een landelijke actie van Floron. Deze organisatie wil weten welke planten er middenin de winter nog bloeiend te vinden zijn. Daar is nog maar weinig van bekend, omdat er in de winter niet zo vaak naar planten wordt gekeken. Met de eindejaarsplantenjacht wil Floron daar verandering in brengen! Wij gaan in de natuurtuin De Zandkamp kijken welke planten daar nog bloeien.

Winterpostelein, foto Hans Pieters

Bij slecht weer gaat het niet door! Aanmelding is daarom gewenst. Voor meer informatie dick.dooyewaard@gmail.com. Aanmelden kan via de website van de KNNV <https://noordwestveluwe.knnv.nl/agenda>. Na aanmelding ontvangt u een bevestiging met route en bij afgelasting een berichtje.

Nieuwjaarsborrel

zaterdag 11 januari 2025

Van 15.00 tot 17.00 uur is er gelegenheid in De Vleugel elkaar wenssen voor het nieuwe jaar te doen toekomen. Nadere gegevens zullen in het volgende Linnaeusklokje te vinden zijn.

Staverdense Leemputten

dinsdagavond 21 januari 2025

Om 20.00 uur zal Annemarie Kooistra een voortzetting geven van de lezing die op februari werd gehouden over haar belevenissen tijdens haar inventarisaties en monitoring gedurende meer dan 25 jaar.

De locatie is De Vleugel, aanbouw aan de Westerkerk, Oude Nijkerkerweg 4, Ermelo.

Voor een kopje koffie of thee zal € 1,10 worden berekend.

Muskusboktor, foto Annemarie Kooistra

*Stel je nou eens voor dat hier
jouw advertentie had gestaan.
Valt wel op, hè?*

Tarieven per jaar 3 nummers
€ 30 kwart pagina
€ 55 halve pagina
€ 100 hele pagina

Indien onbestelbaar:
F. Eibrink, Operadreef 52, 3845 GP Harderwijk

Agenda

september

vrijdag	6	Nachtvlinders kijken in Natuurtuin Ermelo
zaterdag	7	Fête de la Nature

Inhoud

Van de bestuurstafel	2
Duinkruiskruid	4
Minicursussen	4
Verslagen	5
De Hyena, het Schaapje en de Dromedaris	9
Excursies en avonden	14
Agenda	20

Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging
Afdeling Noordwest-Veluwe
Opgericht 10 mei 1971
Secr.: secretaris@noordwestveluwe.knnv.nl
Schaapskamp 9
3849 PS Hierden
KNNV-website: www.knnv.nl/noordwestveluwe

vrijdag	13	Nachtvlinders kijken bij de Schaapskooi in Ermelo
zaterdag	14	Dagexcursie Reevediep bij Kampen
woensdag	18	Minicursus Vleermuizen
zaterdag	21	Landschapsbeheer
maandag	23	Overleg bestuur en coördinatoren
dinsdag	24	Fotografiewerkgroep avond
donderdag	26	Minicursus Roodwild
zaterdag	28	Fotografiewerkgroep excursie
zaterdag	28	Paddenstoelenexcursie in Speulder- en Sprielderbos

oktober

zaterdag	5	Halve-dagexcursie Delta Schuitenbeek/ Nekkeveld
woensdag	9	Wandelen met oog voor de natuur: Huinerpad
zaterdag	12	Landschapsbeheer
zaterdag	12	Paddenstoelenexcursie Ronde Huis
dinsdag	22	Fotografiewerkgroep avond
zaterdag	26	Fotografiewerkgroep excursie
zaterdag	26	Nacht van de nacht

november

zaterdag	2	Landschapsbeheer
woensdag	13	Wandelen met oog voor de natuur: Leuvenumse Bos
zaterdag	16	Varens (en andere planten) in het Horsterwold
zaterdag	23	Landschapsbeheer
zaterdag	23	Driekwart-dagexcursie Oostvaardersplassen
dinsdag	26	Fotografiewerkgroep avond
zaterdag	30	Fotografiewerkgroep excursie

december

woensdag	11	Wandelen met oog voor de natuur: Speulder- en Sprielderbos
zaterdag	14	Landschapsbeheer
vrijdag	27	Eindejaarsplantenjacht

januari

zaterdag	4	Landschapsbeheer
zaterdag	11	Nieuwjaarsborrel
dinsdag	21	Staverdense Leemputten